

- Närmare riktlinjer -

till FINANSPOLICY
för
Söderhamns kommun och dess bolag

1. Inledning

Kommunfullmäktige har i finanspolicyn delegerat till kommunstyrelsen att fatta beslut om närmare riktlinjer för den finansiella verksamheten. För förvaltning av stiftelsemedel respektive pensionsmedel finns utöver denna instruktion tillkommande placeringsregler. Dessa tillkommande placeringsregler reglerar endast de delar som skiljer sig ifrån kommunens Närmare riktlinjer.

2. Tillgångar

2.1 Likviditetshantering allmänt

Grunden till god betalningsberedskap bygger på koncernsamordning, kontrakterade krediter, lånelöften och andra garantier. Kommunkoncernens kassaflöden skall samlas i ett koncernkonto så att kommunkoncernens ut- och ingående betalningsströmmar kan kvittas mot varandra. I första hand bör kommunkoncernens lån amorteras vid likviditetsöverskott.

Kommunen skall som huvudregel se sin överlikviditet (medel utöver löpande betalningsberedskap) som kortfristig. Kommunstyrelsen beslutar särskilt om medel som ska förvaltas långsiktigt.

Likviditetsrisken innebär bl a att en god betalningsberedskap inte kan upprätthållas d v s att kommunen inte har tillgång till likvida medel vid förutsedda utbetalningstillfällen.

För att tillförsäkra omsättningsbarheten skall samtliga tillgångar som hänförs till kommunens betalningsberedskap vara placerade i likvida instrument som vid var tidpunkt kan säljas. Följande instrument är tillåtna:

- Kortfristig utlåning, max 1 år, till kommunägda företag
- Statskuldväxlar, max 1 år obegränsat max belopp
- Statsobligationer med högst 1 års återstående löptid
- Kommunobligationer med högst 1 års återstående löptid
- Bostadsobligationer med högst 1 års återstående löptid
- Avistaräkning/specialinlåning i svensk bank.

2.2 Förvaltning av medel allmänt

Med medelsförvaltning menas medel som enligt beslut av kommunstyrelsen ska förvaltas under en längre tid och därmed inte normalt ingå i kommunens betalningsberedskap. Denna medelsförvaltning skall ske under betryggande säkerhet och i enlighet med god sed på finansmarknaden. Inom ramen för nedanstående riktlinjer skall förvaltningen ske till en rimlig kostnad med hänsyn tagen till förvaltningens art och risknivå. För förvaltning av avsatta pensionsmedel och samförvaltade stiftelsemedel kompletteras dessa riktlinjer med särskilda placeringsregler.

2.2.1 Tillåten risknivå

Riskenivån skall vara sådan att den inte äventyrar uppsatta avkastningskrav. Fördelningen på tillgångsslag skall ske på sådant sätt att tillåten risknivå ej överskrids.

2.2.2 Belåning

Tillgångarna får ej belånas i annat fall än att hantera likvidscheman (dvs kortfristiga lån i samband med t ex förändringar av/i en portfölj).

2.2.3 Tillåtna tillgångsslag

Medlen får placeras i följande tillgångsslag:

Tillgångsslag		
	min	max
<u>Räntor och alternativa tillgångar</u>	<u>40</u>	<u>100</u>
<u>Svenska räntebärande värdepapper</u>	<u>0</u>	<u>100</u>
<u>Alternativa tillgångar</u>	<u>0</u>	<u>40</u>
<u>Aktier</u>	<u>0</u>	<u>60</u>
<u>Svenska aktier och aktiefonder</u>	<u>0</u>	<u>60</u>
<u>Utländska aktier och aktiefonder</u>	<u>0</u>	<u>30</u>

Procenttalen i tabellen ovan anger respektive tillgångsslags lägsta och högsta tillåtna andel av medlens totala marknadsvärde.

2.2.4 Svenska räntebärande värdepapper

Kreditrisk definieras som risken att utfärdaren av ett finansiellt kontrakt inte fullgör sina förpliktelser, exempelvis inte betalar tillbaka nominellt belopp vid kontraktets förfall.

För att bedöma graden av kreditvärdighet hos emittenter och motparter tillämpas Standard & Poor's, Moody's eller annat erkänt ratinginstituts ratingklassificering. 100 % av de räntebärande tillgångarna får placeras i värdepapper utgivna eller garanterade av svenska staten. Utöver detta skall kommunen eftersträva en effektiv riskspridning, t ex genom att placera i många olika emittenter och, där det är relevant, olika branscher.

Tabellen anger max tillåtna andel av räntebärande portföljen som får investeras i respektive kategori.

Kategori	Emittent/värdepapper	Max andel per emittentkategori, %	Max andel per emittent, %
1.	Svenska staten eller av svenska staten garanterat värdepapper, svenska kommuner och landsting	100	100
2.	Värdepapper med rating om lägst A eller Aaa3	100	30 *)
3.	Svenska bostadsfinansieringsinstitut	70	30
4.	Värdepapper med rating A- eller A3 till AA+ eller Aa1	70	10
5.	Värdepapper med rating BBB eller Baa	20	5

*Begränsningen gäller inte svenska staten

Vid investering i väldiversifierade räntefonder skall det kapitalvägda genomsnittliga kreditbetyget i fonderna motsvara minst den rating som avses i tabellen ovan. Investering i värdepapper som inte är ratade är tillåtna, om ägar garanti eller annat förhållande i sak innebär en motsvarande rating som avses ovan.

Innehav i räntebärande värdepapper noterad i annan valuta än SEK skall valutasäkras.

2.2.5 Strukturerade instrument

Indexobligationer och andra strukturerade produkter med variabel ränta och kapitalgaranti hänförs till räntebärande instrument. Med strukturerade produkter avses ofta derivat kombinerade med räntebärande värdepapper i ett och samma strukturerade värdepapper. Placering får endast ske i värdepapper där tranchen är 100 (lika med nominellt belopp) samt där kapitalet är bankgaranterat till 100 % eller av emittent enl punkt 2.2.4

kategori 1, 2 och 4. Placering får ske i strukturerade instrument vars placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämmer med bestämmelserna i kommunens Finanspolicy, dessa särskilda riktlinjer och som står under myndighetstillsyn.

Andelen strukturerade instrument får högst uppgå till 10 % inom aktuellt tillgångsslag.

2.2.6 Utvärdering

Utvärdering av utfallet i den räntebärande delen av portföljen sker mot jämförelseindexet OMRX-TOTAL eller motsvarande.

2.2.7 Aktier och aktiefonder

Handel med aktier skall ske vid reglerade marknader inom EES samt marknader motsvarande reglerade marknader utanför EES. Placering i onoterade värdepapper eller placering på inofficiella listor får ej ske.

Placering får ske i andelar i värdepappersfond vars placeringsinriktning överensstämmer med bestämmelserna i detta reglemente och som står under myndighetstillsyn. Detta gäller även sk fond i fondlösningar.

2.2.8 Utvärdering

Utvärdering av utfallet i den aktierelaterade delen av portföljen sker mot jämförelseindexet SIX Portfolio Return eller motsvarande för svenska aktier och MSCI (Morgan Stanley All Country World Net) eller motsvarande för utländska aktier.

2.2.9 Derivatinstrument

Derivatinstrument får användas i syfte att effektivisera förvaltningen av tillgångarna, under förutsättningen att underliggande tillgångarna omfattas av tillåtna tillgångsslag. Med effektivisering av förvaltning avses sådan handel med derivatinstrument som syftar till att skydda värdet av underliggande tillgångar eller kostnadsbesparande åtgärder i syfte att upprätthålla portföljens placeringsinriktning. Effektivisering av förvaltning inkluderar inte sådan handel som syftar till att skapa hävstång.

2.2.10 Likvida medel

Likvida medel definieras som medel på depåkonto, bankräkning och dagsinlåning. De likvida medlen får uppgå till högst 5 % av portföljens totala marknadsvärde förutom under perioder av ökad likviditet på grund av handel, vid placeringsbyte av tillgångsslagen eller då likviditet behövs för planerade utbetalningar. Även eller vid mycket osäkra finanssituationer kan högre belopp ligga som likvida medel. Vid den senare situationen ska kommunstyrelsen underrättas.

2.2.11 Alternativa tillgångar

Syftet med alternativa tillgångar är dels att få exponering mot absolutavkastande strategier, dels att skapa riskspridning i syfte att minska den totala risken och höja den riskjusterade avkastningen.

Investeringar i alternativa tillgångar skall ske i fonder eller i strukturerade instrument, för att minimera administrationen och de operativa riskerna. Investeringar i hedgefonder får endast göras via hedgefond-i-fond. Antalet underliggande fonder skall minst utgöras av 15 fonder för att säkerställa god riskspridning.

2.2.12 Beräkning av portföljens limit

Vid beräkning av portföljens värde och limit skall tillgångarna värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

2.2.13 Åtgärder vid limitavvikelse

Om limit överskrids skall tillgångar avyttras i motsvarande mån så snart det lämpligen kan ske, varvid skälig hänsyn tas till den risk som överskridandet innebär för portföljen som helhet.

2.2.14 Enhandsengagemang inom respektive tillgångsslag

Finansiella tillgångar hänförliga till enskild emittent, eller emittenter ingående i samma koncern, får utgöra högst 10 % av marknadsvärdet inom respektive tillgångsslag. Limit för ränteportföljen regleras separat enligt avsnitt 2.4.1.

2.2.15 Affärsmotparter

Godkända motparter vid transaktioner med portföljens tillgångar är:

- svensk bank, värdepappersinstitut eller fondbolag som har erforderliga tillstånd av Finansinspektionen, samt
- utländska institutioner med tillstånd av motsvarande myndighet som Finansinspektionen.

2.3 Rapportering

För att det ska vara meningsfullt att ha detaljerade regler för den finansiella verksamheten måste medelförvaltningen följas upp. Rapporteringens syfte är att informera om medelförvaltningens resultat och portföljens exponering i relation till de fastställda limiterna i denna placeringspolicy och i, förekommande fall, avtal med förvaltare.

2.3.1 Innehåll rapporter

En gång per år (31/12) skall ekonomienheten rapportera till kommunstyrelsen i enlighet med vad som framgår av Närmare inriktningar. Avvikelser mot finanspolicy och riktlinjedokumentet ska rapporteras snarast möjligt.

2.3.2 Innehåll rapporter

Ekonomienheten skall, utifrån den rapportering som erhålls från förvaltaren, rapportera till kommunstyrelsen om portföljens

- avkastning under perioden och året
- fördelning på olika tillgångsslag
- innehav av värdepapper, där resp. värdepapper redovisas med angivande av andelen av det totala värdet för resp. tillgångsslag
- förändringar i innehavet av värdepapper under perioden
- genomsnittlig löptid och räntekänslighet för innehavet av räntebärande värdepapper uppdelat på noteringsvaluta
- jämförelse utifrån fastställda index
- ev. avvikelser från placeringsreglerna i denna policy, orsak till avvikelserna samt vidtagna åtgärder.

3. Skulder

3.1 Upplåning allmänt

Upplåningen skall ske med beaktande av kommunkoncernens likviditetssituation, penningmarknadsläge samt planerad investeringstakt. Inom ramen för nedanstående riktlinjer skall upplåningen ske till lägsta möjliga kostnad och utan spekulativa inslag.

3.2 Riskhantering

Risker uppkommer i all finansiell verksamhet. En aktiv finansförvaltning skapar dock möjligheter till ett rationellt hanterande av dessa. Riskhanteringen ska ske enligt följande riktlinjer.

3.2.1 Valutarisk

Kommunkoncernen får inte ta valutarisker vid upplåning. Sker upplåningen i utländsk valuta skall valutarisken försäkras bort. Vid köp av varor och tjänster med betalning i utländsk valuta och med framtida betalning skall som huvudregel valutarisken elimineras med hjälp av terminskontrakt.

3.2.2 Ränterisk

Med ränterisk avses risken för ökade räntekostnader till följd av stigande marknadsränta. Denna risk beror främst på räntebindningstiden. För att begränsa ränterisken ska låneportföljen ha en räntebindningstid om 3,5 år +/- 1,5 år.

Räntebindningstiden för varje enskilt lån/derivat bör inte överstiga 10 år.”

Avvikelser från detta rapporteras till kommunstyrelsen.

3.2.3 Kreditrisk

Kreditrisk - motpartsrisk – risken att en motpart inte fullgör sina förpliktelser. Motpartsrisken begränsas genom att godkända motparter för affärer samt låneinstrument fastställs.

Lånefinansieringen får ske enligt nedan:

- Lån hos kommun/landsting eller företag inom kommun-/landstingskoncernen
- Lån hos annan svensk kommun, kommunföretag, svenskt landsting eller landstingsföretag
- Lån hos Kommuninvest i Sverige AB (publ)
- Lån hos Europeiska Investerings Banken (EIB)
- Lån hos Nordiska Investeringsbanken (NIB)
- Lån hos Europeiska Utvecklingsbanken (CEB)
- Lån hos Svenska staten, svensk bank eller svenskt finansinstitut/försäkringsbolag/pensionsanstalt
- Lån hos utländsk bank eller finansinstitut om upplåningen sker med tillämpning av svensk lag och lånedokumentation

3.2.4 Finansieringsrisk

Finansieringsrisk innebär att medel inte kan lånas upp eller att detta bara kan ske till kraftigt ökade kostnader.

Finansieringsrisken kan minimeras genom att försäkra sig om kreditlöften. Internbanken skall ha tillgängliga bekräftade kreditlöften uppgående till en summa om minst 15 % av den totala långfristiga låneskulden. Som kreditlöfte räknas även kredit till koncernkonto. Vid finansiering av stora projekt skall huvuddelen av den planerade upplåningen säkras med lånelöften från presumtiva långgivare. Kreditlöftena skall även säkerställa att det kortsiktiga likviditetsbehovet är uppfyllt.

Refinansieringsrisk innebär att det i vissa situationer kan vara svårt att till fördelaktiga villkor refinansiera stora volymer lån. Refinansieringsrisken i portföljen är större om betydande belopp skall placeras om vid ett enda tillfälle i jämförelse med om mindre lånebelopp förfaller över en längre tidsperiod.

Genom att sprida låneportföljens förfallotider jämnt över tiden, blir också refinansieringsrisken mindre. Riktlinjen är därför att få en jämn spridning av förfallotiden. En lång bindningstid av lånen ska prioriteras förutsatt att kostnaderna för detta är ringa och att bindningen inte påverkar kommunens handlingsmöjlighet.

Refinansieringsrisken kan även påverkas av antalet motparter. För att minska denna risk ska finansieringen fördelas på minst tre motparter.

3.2.5 Derivatinstrument

För samtliga derivatinstrument gäller att de endast får användas under förutsättning att det finns en koppling till ett underliggande lån. Derivatinstrument får användas endast för att minska och sprida riskerna inom givna mandat.

Nedanstående finansiella instrument får användas:

- Ränteoptioner, (caps, floors och swaptioner)
  - Ränteswappar
- samt kombinationer av dessa.

För externa derivatinstrument finns följande godkända motparter:

Skandinaviska Enskilda Banken AB
Swedbank AB
Nordea AB
Svenska Handelsbanken AB

I den mån lån i utländsk valuta förekommer skall handel med terminer i utländsk valuta tillåtas. Detta endast under förutsättning att underliggande positioner finns och att detta görs enbart i syfte att minska riskerna.

3.3 Rapportering

För att det ska vara meningsfullt att ha detaljerade regler för den finansiella verksamheten måste verksamheten också följas upp. Rapportering syftar till att löpande informera om skuldportföljens sammansättning. Rapportering ska ske till finansrådet och kommunstyrelsen. Avvikelser mot finanspolicy och riktlinjedokumentet ska rapporteras snarast möjligt.

3.3.1 Innehåll rapporter

Varje kalendermånad skall finansrådet erhålla rapporter över skuldportföljens status. Dessa rapporter ska minst innehålla följande uppgifter:

- * skuldportföljens lånevolym samt planerad nyupplåning
- * skuldportföljens genomsnittliga räntesats
- * skuldportföljens genomsnittliga kredit- och räntebindningstid
- * omfattningen av skuldportföljens derivat
- * utvärdering mot jämförelseindex

Varje tertial skall finansrådet utöver månadsrapporteringen erhålla en analys av skuldportföljens sammansättning i jämförelse med riktlinjerna avseende räntebindning och kreditbindning.

Minst en gång per år ska kommunstyrelsen erhålla en rapport motsvarande finansrådets tertialrapport.